

LBRIS

We know
books

Editor: **ADRIAN ALEXANDRU**

Colectiv coordonat de Roberta Tărtășeanu
Creșterea Perușilor

Autori:

Roberta Tărtășeanu – redactor

dr. Dorina Ștefănașe – medic veterinar

Victor Isvoranu – biolog

Gelu Pavel – crescător amator

Florentina Pavel – ilustrația

© Roberta Tărtășeanu, 2005

© PAVCON, 2005

© Editura Alex-Alex, pentru această ediție, 2005

Comenzi:

Editura ALEX-ALEX, tel.: 021-650.36.03
021-211.45.81

Redactor: Apolodor Stăncescu

Stilizare, corectură, redactare artistică:

S.C. PAVCON M.O. Grup SRL

pavcon@yahoo.com / 0723.26.90.40

Coperta: **Editura ALEX-ALEX**

*Editura își declină orice responsabilitate privind
originea materialelor primite spre publicare.
Responsabilitatea revine exclusiv autorului
și/sau traducătorului.*

Creșterea perușilor

colectiv coordonat de
ROBERTA TĂRTĂȘEANU

Editura ALEX-ALEX & LETI PRESS
București

3. C. Bogoescu, Al. Dabija, A. Stoicescu, *Manual de Zoologie*, clasa a VI-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

4. Șt. Deleanu, D. Radu, *Păsări de apartament*, Colecția Caleidoscop, Ed. Agrosilvică, 1969.

5. V. Nesterov, S. Benescu, I. Andreescu, *Păsările de colivie și volieră*, Ed. Ceres, București, 1996.

6. D. Quinter, *Păsări de apartament*, Ed. MAST, București, 1998.

7. F. Robiller, *Bolile păsărilor de apartament*, Ed. Ceres, București, 1974.

8. O. Cazacu, *Pe urmele domesticirii animalelor*, Ed. Științifică, București, 1973.

9. * * *, *Lumea animalelor, după Brehm*, Ed. Științifică, București, 1964.

10. P. Pavelescu, I. Bărbat, *Găini și bibilici, o crescătorie în gospodărie*, Ed. Alex-Alex, București, 2003.

11. D. Ștefănache, dr., *Crescătoria de canari*, Ed. Alex-Alex, București, 2004.

12. Site-uri INTERNET dedicate subiectului.

CUPRINS

Cuvântul editorului.....	5
I. Creșterea perușilor pentru amatori.....	7
Originea și anatomia perușului.....	7
Pledoarie pentru peruș.....	11
De unde procurăm peruși?.....	13
Cum alegem un peruș?.....	16
Recunoașterea sexului.....	18
Pregătirea casei pentru venirea perușului.....	19
Amplasarea coliviei.....	21
Colivia.....	23
Reguli de comportament.....	26
Hrănirea perușului.....	33
Adăpătoarea cu apă.....	38
Baia perușului.....	40
Igienizarea coliviei.....	42
Seminte încolțite și grâu verde.....	43
Somnul și temperatura.....	45
Dresarea perușului.....	47
Botezarea perușului.....	50
Perușul și alte animale de companie.....	56
Acordarea primului-ajutor.....	58
Colțul farmaceutic.....	64

II. Creșterea perușilor pentru comercializare.....	67
Volierele.....	71
Voliera mobilă.....	71
Voliera fixă.....	74
Dotările volierei fixe.....	76
Adăpătorile.....	76
Hrănitorele.....	77
Scărițele.....	78
Crenguțele uscate.....	78
Cuiburile.....	79
Iluminarea.....	81
Încălzirea.....	81
Aerisirea.....	82
Alte informații despre creșterea în volieră.....	84
Combinarea perușilor pentru reproducere.....	86
Reproducerea perușilor în crescătorie.....	87
Depunerea ouălor, incubarea și eclozarea.....	89
Îngrijirea puilor.....	91
Valoarea nutritivă a semințelor.....	94
Mixturile de semințe și alte tipuri de hrană.....	95
Curățenia în volieră și cuiburi.....	97
Colivii și voliere în arhitectura locuinței.....	99
III. Recunoașterea, prevenirea și tratamentul unor boli ale perușilor.....	105
Semnele bolii la peruși și afecțiunile posibile.....	107
Primul-ajutor.....	109
Prevenirea îmbolnăvirilor printr-o hrănire corespunzătoare.....	110
Intoxicațiile.....	113
Carantina.....	115
Năpârlirea anormală.....	116
Bolile aparatului digestiv.....	118

Bolile aparatului respirator.....	122
Bolile aparatului circulator.....	125
Bolile aparatului urinar și de reproducere.....	127
Bolile organelor de simț.....	131
Bolile scheletului și ale articulațiilor.....	133
Paraziții.....	137
Zoonoze – boli cu transmitere la oameni.....	140
Bibliografie selectivă.....	143

Creșterea perușilor

puilor de peruși. În plus, această parte mai conține și capitole speciale, despre valoarea nutritivă a semințelor și despre includerea coliviilor și volierelor în arhitectura locuinței.

Partea a treia, scrisă de dr. veterinar Dorina Ștefănașe, o mai veche colaboratoare a editurii noastre, aprofundează domeniul afecțiunilor pe care le pot contracta prietenii noștri peruși. Domnia-sa vine în ajutorul nostru descriindu-ne modul în care putem recunoaște o boală, cum o putem preveni și, mai ales, cum o putem trata, pentru ca perușii noștri să fie frumoși, sănătoși și veseli tot timpul.

În speranța că lucrarea de față va deveni, în ansamblul ei, o unealtă de un real folos atât iubitorilor de păsări, cât și crescătorilor profesioniști sau celor care vor să devină crescători profesioniști, vă dorim o lectură plăcută și, de ce nu, extrem de... profitabilă!

Editorul

Creșterea perușilor**I. CREȘTEREA PERUȘILOR
PENTRU AMATORI****ORIGINEA și ANATOMIA
PERUȘULUI**

Iubitorii și crescătorii de păsări de companie vorbesc întotdeauna despre peruși la superlativ. Iar aceasta numai datorită faptului că perușii fac parte dintr-o specie de păsări lesne de întreținut, longevivă și foarte prietenoasă cu omul. Perușii se reproduc destul de ușor în captivitate, fiind și buni învățăcei, dresarea lor făcându-se cu destulă lejeritate. Mai mult decât atât, datorită selecțiilor repetate realizate de către crescătorii specialiști, în momentul de față pot fi întâlnite exemplare cu penajul colorat în nuanțe care nu se vor întâlni niciodată în mediul lor natural de viață.

Perușul – denumit de specialiști *papagalul ondulat comun* (*Melopsittacus undulatus*, din grecescul *melos* = melodie și *psittacus* = papagal) – provine de pe continentul australian, unde trăiește în grupuri mari, în cârduri de câte 20 până la 100 de indivizi. Dimineața și seara zboară către sursele de apă și hrană, iar după-amiaza, când atmosfera australiană se încinge din cauza căldurii insuportabile, ei se retrag la umbra arborilor specifici zonei. În scorburile acestor copaci își fac perușii cuiburile. Femela depune între 4 și 6 ouă de culoare albă, pe care le îngrijește împreună cu masculul, atât în perioada de clocire, cât și după ieșirea puilor din ouă. Grija lor deosebită față de progeneraturi demonstrează încă o dată, dacă mai era

Creșterea perușilor

nevoie, că papagalii sunt păsări cu un puternic instinct social, comunicative și inteligente.

Perușii se simt foarte bine în copaci. Natura i-a înzestrat cu gheare rezistente și cioc puternic, cu ajutorul cărora se cațără cu ușurință. Sunt singurele păsări care pot face mișcări multilaterale cu picioarele. Primul deget și cel de-al patrulea sunt orientate cu posterior. Pielea care acoperă degetele este prevăzută cu o multitudine de papile tactile, ceea ce-i permite perușului să facă diferențe fine între diversele suprafețe cu care vine în contact. Indiferent de culoarea penajului, picioarele păsării au culoare maroniu-cenușie.

Ciocul perușului are formă de cârlig și servește atât la fărâmițarea semințelor cu care se hrănește pasărea, cât și la apucat diverse obiecte și la cățărare. Partea de jos a ciocului este retezată și mult mai scurtă decât partea de sus, denumită cârlig. Culoarea ciocului este maronie la adulți și sidefie la pui.

Limba papagalului are o particularitate puțin întâlnită la alte păsări: este prevăzută, la vârf, cu o placă cornoasă, ca o unghie, a cărei margine depășește puțin limba. El prinde semințele și le fărâmițează cu ciocul, dar se folosește de limbă ca să le țină sau să le împingă în gură. De asemenea, aceasta joacă un rol important în realizarea sunetelor asemănătoare cu vorbele oamenilor, pe care această pasăre le poate scoate.

Nările perușului sunt protejate de două umflături, situate de o parte și de alta a părții superioare a cârligului. În funcție de sexul și de vârsta păsării, umflăturile respective prezintă culori de diverse nuanțe, cele mai întâlnite fiind bej, roz, bleu sau albastru.

Ochii perușului sunt gri la adulți, cu pupila neagră, foarte mică, aidoma unui punct. La perușii tineri, atât irisul cât și

Creșterea perușilor

pupila au culoare neagră, excepție făcând așa-numitele exemplare „albino“, care au ochii de culoare roșie.

Penajul perușului sălbatic este verde pe corp, galben pe față și frunte, albastru sau violet pe obraji. În jurul gâtului, ca o salbă de mărgelă ce-i arată vârsta, se înșiruie mici pete de culoare neagră. Pe cap și pe gât, penajul e brăzdat de dungi întunecate, care, la exemplarele tinere, ajung până aproape de cioc. Penajul de pe aripi e înspicat de linii negre și galbene. Cel al cozii prezintă nuanțe verde-albăstrie. Tinerii au penajul mai închis și mai viu colorat decât adulții.

De-a lungul timpului, cercetătorii și crescătorii profesioniști au izbutit, prin selecții și hibridări succesive, să obțină numeroase varietăți de culoare a penajului perușilor. Astfel, pot fi întâlniți acum papagali cu „veșminte“ albastre, mov, violete, galbene, albe, pestrițe, fiecare varietate de culoare având diverse alte nuanțe, care mai de care mai încântătoare. Mai mult decât atât, s-au putut obține și exemplare cu particularități ale penajului cu totul deosebite: cu moț, cu bărbiță, cu pene lungi la baza ciocului ș.a.

Instinctele sociale ale perușilor sunt foarte dezvoltate. În mediul natural, ei viețuiesc în grupuri mari, însă sunt întotdeauna monogami, legătura dintre parteneri durând întreaga lor viață. O astfel de „căsnicie“ nu se rupe niciodată. Putem spune că în vocabularul acestei păsări nu există cuvântul „divorț“. Masculul se orientează către o altă femelă doar dacă partenera lui de viață moare; evident, la fel procedează și femela.

Coloritul lor deosebit, afecțiunea și prietenia de care dau dovadă, cât și capacitatea de-a dreptul uimitoare de a imita vorbirea omului, au făcut ca perușii să se răspândească rapid în întreaga lume, ca păsări de companie. Pentru că se îngrijesc

Creșterea perușilor

ușor, se înmulțesc lesne în captivitate și pot fi crescuți atât la oraș, cât și la țară, ei au determinat pe iubitorii de animale să își îndrepte cu precădere atenția asupra lor atunci când aleg un companion din lumea... necuvântătoarelor care cuvântă. O colivie cu un peruș aduce în casă un colț de natură vie, curată și luminoasă.

Este îndeobște cunoscut că în familiile în care sunt crescuți peruși, copiii devin mult mai responsabili și mai inteligenți, ei învățând multe lucruri de la această pasăre, pe cât de mică, pe atât de plină de viață și de înțelepciune.

Perușii au preferință, de obicei, pentru o singură persoană. În cazul în care omul care îngrijește pasărea dispare pentru o vreme sau pentru totdeauna, aceasta își mută afecțiunea către o altă persoană. În majoritatea cazurilor, însă, s-a observat că pasărea suferă la pierderea stăpânului îndrăgit și are nevoie de o perioadă de timp pentru a se acomoda cu noul îngrijitor.

Creșterea perușilor

PLEDOARIE PENTRU PERUȘ

Am analizat, pentru dumneavoastră, motivele pentru care sunt preferați, ca păsări de companie, perușii. În cele ce urmează, vom puncta atuurile pe care papagalul mic le are față de celelalte vietăți care se pretează la creșterea în casa omului.

▲ e o pasăre căreia nu-i place singurătatea; caută întotdeauna companie și afecțiune, iar când nu le primește încearcă să atragă atenția printr-o mulțime de mici trucuri și giumbușlucuri, pentru care este imposibil să n-o îndrăgim și să n-o iubim;

▲ e o pasăre mică și curată, ușor de întreținut;

▲ nu necesită spațiu larg de creștere;

▲ perușul nu trebuie scos la plimbare, ca alte animale de companie;

▲ perușul nu trebuie vaccinat periodic;

▲ perușul nu mănâncă mult și nu este deloc costisitor pentru bugetul familiei.

Crescătorii de peruși, profesioniști și amatori, pe care i-am interviuat pentru dumneavoastră, ne-au mărturisit câteva din motivele pentru care ei au ales această minunată pasăre:

▲ din iubire față de păsări, în primul rând, și față de animale în general;

▲ pentru educația copiilor existenți în familie (aceștia, în prezența păsării, devin mai responsabili, având ocazia să de-

Creșterea perușilor

prindă diverse aptitudini fără de care perușul nu ar putea fi îngrijit cum se cuvine);

- ▲ pentru a-l oferi cadou unei persoane sau unei familii despre care se știe că iubește păsările;
- ▲ pentru a destinde atmosfera dintr-un birou sobru;
- ▲ pentru a înviora o locuință cu un strop de viață încărcată de efervescentă și culoare;
- ▲ pentru a dezvolta o mică afacere cu aceste ființe deosebite;
- ▲ pentru a alunga singurătatea.

Toate aceste motive care au dus la achiziționarea unui peruș își au fundamentul pe sentimentul de iubire față de orice ființă vie, în special față de micuța pasăre de a cărei existență devenim responsabili.

Toți crescătorii de animale și păsări de companie recunosc, cu inima deschisă, că traiul alături de astfel de ființe le-a deschis orizonturi noi și i-au determinat să iubească mult mai mult viața de zi cu zi!

Creșterea perușilor

DE UNDE PROCURĂM PERUȘI?

Înainte de a merge să achiziționăm un peruș, trebuie să avem în vedere faptul că acesta este o *ființă vie*, cu *necesități biologice și afective*. Chiar dacă, în cazul în speță, e o pasăre care se întreține ușor și nu necesită cine știe ce sofisticării pentru îngrijire, nu trebuie uitat că felul ei de a fi reclamă de la stăpân multă iubire, înțelegere și... timp; tocmai de aceea e necesar ca crescătorul începător să afle, încă de pe acum, că perușul pe care îl va duce acasă o să-i ceară să petreacă cu el măcar o jumătate de oră pe zi. Un peruș așezat într-o cameră nelocuită, chiar dacă va fi îngrijit corespunzător de stăpânul lui sau de membrii familiei, se va simți părăsit, exilat departe de viața din casă și, din această cauză, va fi nefericit, urmând, în cele mai multe cazuri, să se îmbolnăvească. De aceea, atunci când lipsim de acasă cea mai mare timpului, iar atunci când ajungem suntem obosiți și n-avem chef de joacă și giumbușlucurile lui, este indicat să-i procurăm perușului nostru o pereche. În felul acesta, ei se vor juca împreună și nu se vor mai plictisi, pericolul de îmbolnăvire din acest motiv fiind eliminat cu totul. Dacă nu puteți întreține doi peruși, există posibilitatea să cumpărați un papagal din material plastic, pe care îl veți agăța în colivie. Astfel de „păsări-companion“ se găsesc acum în toate magazinele de specialitate.